

mizhnarodnyh vidnosyn. – 2011. – № 2. – S. 89–105.

19. Gorodnja N. D. Strategija “zaluchennja” M’janmy v polityci SSbA za administracii’ B. Obamy / N. D. Gorodnja // Visnyk Kyi’vs’kogo universytetu. Istorija. – 2013. – Vyp. 4 (117). – S. 13–17.

20. Pogors’ka I., Lakishyk D. Zovnishnja polityka administracii’ B. Obamy v konteksti amerykans’kogo global’nogo liderstva / I. Pogors’ka, D. Lakishyk // Problemy mizhnarodnyh vidnosyn. – 2011. – № 2. – S. 179–192.

21. Shergin S. O. Tyhookeans’ka strategija Vashyngtona: vid Klintona do Obamy / S. O. Shergin // Doslidzhennja svitovoi’ polityky. – 2011. – Vyp. 4 (57). – S. 28–36.

22. Shergin S. O., Shapovalov Je. L. Regional’na integracija krai’n ASEAN v umovah globalizacii’ / S. O. Shergin, Je. L. Shapovalov // Svitovi integracijni procesy v umovah transformacii’ mizhnarodnyh system. – K. : Dyplomatychna akademija Ukrai’ny pry MZS Ukrai’ny, 2013. – S. 364–393.

Gorodnja N. D., Ph.D. in History, docent, Associate Professor, Department of Foreign Nations’ Modern and Contemporary History, Taras Shevchenko National University of Kyiv (Ukraine, Kyiv), ngor@ukr.net

The U.S. Policy in Southeast Asia: Relations with ASEAN (2009–2013)

The paper studies U.S.–ASEAN relations during the first Barack Obama administration in light of changes in its Southeast Asian policy. It is based on comparative analysis and synthesis, critical analysis of sources, and problem–chronological method of scientific research. It argues that Obama’s administration raised political relations with ASEAN to a higher level, strengthened its institutional support, and initiated numerous projects with emphasis on development, partnership and support of regional integration in SEA. This was caused by the assessments of an important ASEAN’s role as a center of regional architecture in East Asia and Asia Pacific, its goals to restore American leadership in Southeast and East Asia to increase economic and security involvement into the region as China’s rise and territorial tensions in Southeast Asia undermined regional stability. As a result of growing cooperation with ASEAN American regional influence has increased significantly.

Keywords: the U.S. foreign policy, Barack Obama administration, Southeast Asia, ASEAN.

Городня Н. Д., кандидат исторических наук, доцент, доцент кафедры новой и новейшей истории зарубежных стран, Киевский национальный университет им. Тараса Шевченко (Украина, Киев), ngor@ukr.net

Политика США в Юго–Восточной Азии: отношения с АСЕАН (2009–2013)

Исследованы отношения США с АСЕАН при первой администрации Б.Обамы на фоне изменений в ее политике в Юго–Восточной Азии. Использованы научные методы компаративного анализа и синтеза, проблемно–хронологический, критического анализа источников. Доказано, что правительство Обамы подняло политические отношения с АСЕАН на более высокий уровень, усилило ее институциональную поддержку, инициировало многочисленные проекты в торгово–экономической сфере с акцентом на развитии, партнерстве и поддержке региональной интеграции в ПСА. Это было обусловлено его оценками АСЕАН как важной институции, находящейся в центре региональной архитектуры Восточной Азии и АТР, необходимостью восстановить влияние США в ЮВА для более полного использования экономических возможностей региона и усиления влияния на ситуацию в сфере безопасности в связи с подъемом Китая и ростом напряженности в Южно–Китайском море. В результате усиления взаимодействия с АСЕАН региональное влияние США значительно возросло.

Ключевые слова: внешняя политика США, администрация Барака Обамы, Юго–Восточная Азия, АСЕАН.

* * *

УДК 94(477.7):32

Доценко В. О., кандидат исторических наук, доцент, доцент кафедры теории та історії держави і права, Національний університет ДПС України (Україна, Ірпінь), dozenkov@ukr.net

ІСТОРІЯ ЄВРЕЙСЬКОЇ КУЛЬТУРНО–ПРОСВІТНИЦЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ КУЛЬТУР–ЛІГА

На основі аналізу архівних документів, публікацій в періодичних виданнях та монографій аналізується історія єврейської культурно–просвітницької організації Культур–Ліга, яка діяла на території України в 1918–1925 роках. Висвітлюються основні історичні етапи діяльності Культур–Ліги та здійснюється компаративний аналіз її структури, фінансування, основних напрямків

впливу на єврейську громаду України. Товариство Культур–Ліга за роки свого існування створило мережу єврейських навчальних закладів нового типу, аналогів яким не існувало в Російській імперії: світські єврейські школи, Єврейську вчительську семінарію та Єврейський народний університет в Києві. На початку 1920-х років відбулось поступове перепідпорядкування культурно–просвітницьких та освітніх установ Культур–Ліги компартійним органам із криттям найбільш контрреволюційних та клерикальних.

Ключові слова: євреї, культурно–просвітницьке товариство, Культур–Ліга, компартійні органи, єврейська освіта.

У зв’язку з проведенням в Україні в роки незалежності реформ освітньої та культурної сфери суспільно–політичного життя, направлених на демократизацію та залучення до національно–культурного будівництва представників різних соціальних груп та національних меншин, які компактно проживають в Україні. Тому досить актуальним є вивчення історичного досвіду єврейської громади України, яка на початку ХХ ст. спромоглася в складних умовах царизму, революції та громадянської війни створити систему різноманітних громадських об’єднань, які захищали інтереси єврейської громади. Серед них необхідно виділити культурно–освітні організації, зокрема і культурно–просвітницьку організацію Культур–Ліга. Головному метою цієї статті є висвітлення основних історичних етапів діяльності Культур–Ліги та компаративний аналіз її структури, фінансування, основних напрямків впливу на єврейську громаду України.

Питання історії єврейських культурно–освітніх громадських об’єднань в період революційних подій в Україні 1917–1920 років та в перші роки комуністичного режиму залишається серед вітчизняних істориків малодослідженим. В контексті історії єврейської громади України розглядали дане питання О. Козерод [5], О. Найман [6; 7], М. А. Журба [3].

Комунізована на початку 1920-х років культурно–просвітницька організація “Культурна Ліга” (далі Культур–Ліга) виникла в Києві в період реалізації Центральною Радою нової демократичної національної політики, яка була направлена на задоволення основних соціально–економічних, політичних та культурних потреб національних меншин Української народної республіки. Зокрема, Центральна Рада прийняла Закон УНР про утворення єврейських громадських рад 2 грудня 1917 року та ряд інших законодавчих актів, які дозволили діяльність єврейських громадських об’єднань.

Культур–Ліга була заснована 15 січня 1918 року в Києві. Товариство об’єднало провідних єврейських літераторів, митців, представників політичної та культурної інтелігенції міста та регіону. Зокрема, до складу товариства увійшли єврейські письменники–ідишисти Давід Бергельсон, Давід Гофштейн, Моше Літваков, Дер Нестер, Іезекіель Добрушин, Лахман Майзіль [4].

15 січня 1918 року Київський окружний суд зареєстрував перший статут товариства, який діяв до травня 1922 року, коли Центральне організаційне бюро Культур–Ліги у Москві зареєструвало новий статут, а Українське Оргбюро Ліги започаткувало реєстрацію своїх філій і нову реєстрацію членів [10, с. 4].

Протягом 1918–1920 років Культур–Ліга була незалежною організацією. В зазначені роки товариство відкрило свої відділення у більшості українських міст де існувала єврейська громада.

Згідно статуту Культур–Ліга мала забезпечувати підтримку розвитку і поширення серед пересічного єврейства національної світської культури, всіх видів

людської творчості, зокрема, літератури, мистецтва, музики, театру, і всіляко сприяти побудові нової єврейської демократичної школи і інших просвітницьких установ.

Засновники товариства розглядали його діяльність через призму розвитку єврейської культури мовою ідиш – мовою Східноєвропейського єврейства. Тобто Культур–Лігу можна розглядати як продукт ідишизму, руху культурного, лінгвістичного і політичного, який прагнув до визнання ідиш як національної мови євреїв Європи. Переконавання в можливості збереження і подовження національного життя єврейства за допомогою інституту національної автономії визначала необхідність цілісного підходу до діяльності Культур–Ліги. Ідишизм став також фактором єднання та тісної співпраці представників різних національних політичних партій, організацій, єврейської інтелігенції та митців. Культур Ліга розглядалась демократичним національно свідомим єврейством як інституція, що стане базою національного піднесення і виразником єврейського духу.

Керівні органи товариства розташовувались в Києві. Керівництво товариством здійснювали Загальні збори членів і виборний Центральний комітет з 21 особи. Загальні збори формували місцеві відділення товариства, делегуючи до них своїх виборних представників. Загальні збори проходили два рази на рік. За ініціативою Центрального Комітету, Ревізійної комісії чи 50 членів товариства могли скликатися позачергові зібрання. На Загальних зборах формувалися керівні органи товариства: Центральний Комітет та Ревізійна комісія. Вибори комітету проходили раз на рік. Зі свого складу ЦК обирав Голову товариства, його товариша, скарбника і секретаря–діловода.

Центральний комітет займався вирішенням поточних справ товариства, слідкував за використанням фінансових ресурсів товариства, вів листування та представляв інтереси Культур–Ліги у стосунках з іншими громадськими організаціями, державними органами та судом.

ЦК формував Виконавче бюро Культур–Ліги (входило 7 осіб), яке працювало самостійно у межах встановлених ЦК. Центральний комітет збирався на засідання один раз на місяць, Бюро – раз на тиждень [1, арк. 2].

Культур–Ліга діяла як безпартійна організація, але 9 членів ЦК були пов'язані з Фарейнінге, 7 – з Бунтом, а 2 – з Паолей Ціон [6, с. 94].

Будучи товариством, яке поєднано різні напрямки та діячів єврейської культури, Культур–Ліга виділила зі свого складу літературну, музичну, театральну, художню, педагогічну секції. Секції мали організувати допомогу та стимулювати розвиток єврейської культури на місцях – в повітах, губерніях та єврейських містечках України [1, арк. 2–4].

В губерніях і повітах функціонували місцеві відділення товариства.

Культур–Ліга протягом 1918–20 років активно займалась видавничою діяльністю і координувала роботу існуючих єврейських культурно–мистецьких установ та організацій. На весні 1918 року ЦК Культур–Ліги організувало творчу поїздку в Крим єврейських художників, що згодом сформували Художню секцію товариства – І. Б. Рибака, М. Епштейна, Б. Арансона, А. Тишлера, І. Ельмана, І. Бабичева. Під час поїздки художники ор-

ганізовували виставки робіт, допомагали створювати декорації для театральних студій [4].

В Києві за сприяння художньої секції в лютому 1920 та в 1922 році було проведено дві виставки скульптури і графіки відомих єврейських художників, а також єврейських учнів та вчителів мистецьких шкіл і художніх гуртків міста [4].

Велика увага приділялась організації допомоги погромленому єврейству, особливо дітям. Товариство збирало кошти на допомогу мережі дитячих притулків, дитячих будинків, сприяло організації освітніх закладів мовою ідиш.

Тільки в Києві товариство відкрило п'ять єврейських шкіл: три для дорослих і дві для підлітків у віці від 13 до 17 років. В школах навчалось 300 дорослих і близько 150 дітей. В одній із шкіл для дорослих, що знаходилась на вулиці Ярославській, 40, викладав російську мову та ідиш майбутній відомий єврейський поет Давид Гофштейн. Крім ідиш та російської мови, в єврейських школах створених Культур–Лігою, навчали загальноосвітнім предметам та єврейській історії. Заняття проводились ввечері, що давало можливість учням поєднувати роботу і навчання. По суботам в школах проводились літературно–наукові–популярні читання. При деяких школах було відкрито і бібліотеки. Культур–Ліга також відкрила Єврейську гімназію в Києві, що знаходилась на вулиці Володимирській. В гімназії працювало 11 вчителів, навчання проводилось мовою ідиш [11, с. 151].

В 1918 році Культур–Ліга відкрила Єврейський народний університет, який став першим на території Східної Європи вищим єврейським навчальним закладом. Метою створення університету товариство визначало поширення єврейського населення систематичних наукових знань та вищої освіти. В університеті спочатку навчалось 62 студенти, а влітку 1919 року їх чисельність зросла до 250. Підготовка студентів проводилась за трьома напрямками: гуманітарним, природничо–математичним та оволодіння знаннями з єврейської історії, мови, літератури, культури, релігійних та світських традицій [2, арк. 7]. Навчання в університеті тривало два роки. В університеті працювали відомі тогочасні педагоги – Я. Б. Резнік, письменник Д. Гофштейн, скульптор Б. Аронсон, режисер Е. Б. Лойтер, поет Д. Бергельсон та ін. В університеті працювали діячі української, російської, польської та інших культур.

13 квітня 1919 року у складі Культур–Ліги була створена перша єврейська театральна студія, яку очолював Ефраїм Лойтер. У роботі студії брали участь режисер С. Самдор, оперний співак І. Кунін, А. Смирнов та інші. У 1924 році студія перейшла на баланс держави. Наступного року на її основі створили Перший Всеукраїнський єврейський державний театр, який переїхав до Харкова [6, с. 94].

Протягом 1919–1920 років Культур–Ліга власним коштом утримувала в Києві 30 культурно–освітніх установ. За даними Варшавської газети “Унтер Вег”, наприкінці липня 1919 року Культур Ліга допомагала 4 єврейським вечірнім школам для дорослих, 6 початковим школам де навчались грамоті єврейські міщани Києва, утримувала гімназію, 56 місцевих бібліотек, 17 дитячих садків, вчительську семінарію, велике видавництво та книгарню [10, с. 6]. Серед педагогів, які ви-

кладали у цих закладах, були фахівці з дипломами Сорбони, Київського комерційного і Фребелівського інститутів, спеціалісти з вченими ступеннями [6, с. 94].

Допомагали товариству Український Червоний Хрест, єврейські кооперативні товариства. Так, в 1920 році на будівництво та утримання дитячих майданчиків, клубу і дитячого будинку дитяча секція товариства отримала від Наркомсобесу 142000 крб., безвідсоткову субсидію від товариства Червоного Хреста [8].

Поступово зростає мережа осередків товариства. Якщо влітку 1918 року товариство нараховувало 27 відділень, то наприкінці року – 120 відділень, аналогічні групи почали з'являтися в Росії, Бессарабії, Криму та ін. регіонах колишньої імперії [10, с. 5].

Після встановлення більшовицької влади в Україні товариство відчувало активний комунікаційний вплив нової влади на членів організації.

Новостворена тоталітарна держава прагнула поставити під свій контроль різноманітні громадські об'єднання, котрі режим намагався підкорити, пристосувати до своїх ідеологічних потреб, перетворити національні організації в суто класові. Внаслідок цього майже усе керівництво першого складу “Ліги” переїхало до Варшави, художники І. Рабинович, А. Тишлер, І. Чайков, Н. Шифрін – до Москви, поети Л. Квітко і П. Маркіш, художник І. Рибак тимчасово виїхали до Німеччини, а Д. Гофштейн – до Палестини. В грудні 1920 року відбулася повна комунікація керівних органів товариства. Відбулася заміна Центрального комітету на пробільшовицький організаційний комітет. Замість Зільберфарба Головою ЦК було обрано І. М. Нусінова. В різні роки “Лігою” керували також Ш. Добін, М. Кац [10, с. 8].

Нове керівництво прагнуло перетворити Культур–Лігу на інструмент радянської культурної політики. Її структури народної освіти ввійшли в підпорядкування Наркомпросу і Євсекції, інші були розформовані, за виключенням видавництва. В 1921 році видавництво отримало офіційний статус “Кооперативного видавництва “Культурна Ліга”. Протягом 1920–х років у ньому було надруковано десятки назв підручників, художньої, педагогічної, технічної, дитячої, науково–популярної та пропагандистської літератури мовою ідиш. Відділення видавництва функціонували в Бердичеві, Білій Церкві, Кам'янець–Подільському та Могилев–Подільському. На книжковій виставці “Жива книга”, що проходила в Києві 1924 році видавництво експонувало 115 найменувань книг та брошур. Офіційно видавництво було ліквідовано в 1931 році.

Затвердження більшовицької влади та її рішучий наступ на носіїв “буржуазної культури” спричинили на початку 1920–х років масову еміграцію з України єврейської інтелігенції, представників сіоністського підпілля та учасників єврейських національних громадських об'єднань. Зокрема, емігрували відомі письменники і поети Х. Б'ялик, Д. Берельсон, Ф. Гофштейн, Б. Дінабург, Л. Квітко, П. Маркіша та ін. Відлуння доби УНР, з її розквітом свободи творчої діяльності відійшли у минуле зі встановленням в Українській СРР системи політичного контролю за національним життям.

В 1921 році у всіх культурних закладах вводиться посада політкомісара, тобто до штату вводився працівник ГПУ, що мав повноваження цензора і наглядача, від

якого залежало прийняття всіх рішень. Євсекція отримала право керувати поставками паперу та друкарського обладнання. В серпні 1921 року Київська Губполітпросвіта встановила обов'язкове затвердження євсекцією усіх планів роботи “Культур–Ліги”. В січні 1923 року рішенням євсекції встановлювалась заборона на одержання товариством допомоги від зарубіжних єврейських організацій. В грудні 1923 року євсекція Київського губкому КП(б)У постановила передати під керівництво євсекції Наросвіти Центральну єврейську бібліотеку, Художню студію і Музичну школу “Ліги”. Крім того відбулися заміни завідуючих трудшколою і бібліотекою “Ліги”, політично більш підходящими особами [10, с. 9].

До 1925 року Культур–Ліга втратила майже всі свої культурно–мистецькі установи.

В 1924 році постала проблема фінансування діяльності секцій та відділів Культур–Ліги. Заборона фінансових надходжень з боку Джойнт та ліквідація Євгромадкому значно зменшили бюджет товариства. Для покриття видаткової його частини в розпорядження товариства залишилися лише надходження від культурно–мистецьких заходів та кошти членських внесків і пожертв меценатів. Епізодична допомога з боку “Когорсоюзу” та зарубіжних делегацій не могла врятувати товариство. Культур Ліга була ліквідована на початку 1925 року.

Після ліквідації Культур–Ліги естафету у сфері пролетарського культурного будівництва серед євреїв підхопили більшовицькі національні клуби, хати–читальні молодіжні комсомольські гуртки. Окремо у 1926 році для радянізації єврейської національної культури було створено товариство допомоги єврейській культурі “Гезкульт”. Головним завданням товариства була популяризація серед працюючих єврейських мас завдань та досягнень радянської влади. В основі діяльності Гелкульту в галузі літератури і мистецтва була пропаганда марксизму–ленінізму, як основного філософського напрямку розвитку радянської культури. Осередки товариства засновувалися в окрузних містах при клубах та сільбудах. Особливо плідно відділення Гезкульту працювали у Вінниці та Кам'янці, влаштовуючи вистави, допомагаючи поповнювати фонди єврейських бібліотек. У Вінниці функціонували єврейська капела і драмстудія, які об'єднували навколо себе місцевих артистів. Драмстудія утримувалася на громадські кошти. Уваги до неї з боку влади не було, тому артисти в 1928 році переїхали до Києва і Москви [9, с. 49].

Отже, Товариство Культур–Ліга за роки свого існування створило мережу єврейських навчальних закладів нового типу, аналогів яким не існувало в Російській імперії: світські єврейські школи (як для дітей, так і для дорослих), Єврейську вчительську семінарію та Єврейський народний університет в Києві. На початку 1920–х років йшло поступове перепідпорядкування культурно–мистецьких та освітніх установ Культур–Ліги компартійним органам із закриттям найбільш контрреволюційних та клерикальних. Усі школи і гімназії Ліги стали звичайними “єдиними трудовими школами” при губернських відділах народної освіти. Вищі педагогічні курси “Ліги” перейшли у підпорядкування Наркомату освіти.

Список використаних джерел

1. Державний архів міста Києва. – Ф. 163. – Оп. 21. – Спр. 1425.
2. Там само. – Оп. 52. – Спр. 868.
3. Журба М. А. Етнотонаціональні та міжнародні аспекти діяльності громадських об'єднань українського села (20–30 рр. XX ст.) : монографія. – К. : Наук. світ, 2002. – 500 с.
4. Клер Ле Фолль Киевская Культур–лига и Витебская художественная школа: два подхода к проблеме еврейского искусства и национального сознания / Клер Ле Фолль // <http://www.chagal-vitebsk.com/node/36>
5. Козерод О. В. Євреї України в період нової економічної політики: 1921–1929 рр. / О. В. Козерод. – Київ : “СПД Савчина”, 2003. – 314 с.
6. Найман О. Розгром єврейських організацій в Радянській Україні // Сучасність. – 1997. – № 12. – С. 91–97.
7. Найман О. Я. Єврейські партії та об'єднання України. 1917–1925. Монографія / О. Я. Найман ; “Інст–т політ. та етнонац. дослідж. НАН України”. – К. : ІПЕНД, 1998. – 190 с.
8. Начало. – 25 июня 1920 года.
9. Нестеренко В. А. Розвиток освітніх та культурних закладів національних меншин на Поділлі в 20–ті роки XX ст. / В. А. Нестеренко // Національні меншини Правобережної України: історія і сучасність. Науковий збірник. Серія “Праці Житомирського науково–красознавчого товариства дослідників Волині / відповідальний ред. М. Ю. Костриця. – Житомир, 1998. – Т. 18. – С. 47–49.
10. Правда історії: діяльність єврейської культурно–просвітницької організації “Культурна Ліга” у Києві (1918–1925) : зб. документів і матеріалів / укл. М. О. Рибаків. – К. : Кий, 2001.
11. Хитерер В. Еврейское образование в Украинской народной республике (1917–1920 гг.) / В. Хитерер // Вестник еврейского университета в Москве. – 1996. – № 3 (13). – С. 147–162.

References

1. Derzhavnyy arkhiv mista Kyieva. – F. 163. – Op. 21. – Spr. 1425.
2. Tam samo. – Op. 52. – Spr. 868.
3. Zhurba M. A. Etnonatsional'ni ta mizhnarodni aspekty diyal'nosti hromads'kykh ob'yednan' ukraiyins'koho sela (20–30 rr. XX st.) : Monohrafiya. – K. : Nauk. svit, 2002. – 500 s.
4. Kler Le Foll' Kyevskaya Kul'tur–lyha y Vytebskaya khudozhestvennaya shkola: dva podkhoda k probleme evreyskoho yskusstva y natsyonal'noho soznannya / Kler Le Foll' // <http://www.chagal-vitebsk.com/node/36>
5. Kozerod O. V. Yevreyi Ukrayiny v period novoyi ekonomichnoyi polityky: 1921–1929 rr. / O. V. Kozerod. – Kyiv : “SPD Savchyna”, 2003. – 314 s.
6. Nayman O. Roz'hrom yevreys'kykh orhanizatsiy v Radyans'kiy Ukrayini // Suchasnist'. – 1997. – № 12. – S. 91–97.
7. Nayman O. Ya. Yevreys'ki pariyi ta ob'yednannya Ukrayiny. 1917–1925. Monohrafiya / O. Ya. Nayman ; “Inst–t polit. ta etnonats.doslidzh. NAN Ukrayiny”. – K. : IPIEND, 1998. – 190 s.
8. Nachalo. – 25 yunuya 1920 goda.
9. Nesterenko V. A. Rozvytok osvitynih ta kul'turnykh zakladiv natsional'nykh menshyn na Podilli v 20–ti roky XX st. / V. A. Nesterenko // Natsional'ni menshyny Pravoberezhnoyi Ukrayiny: istoriya i suchasnist'. Naukovyy zbirnyk. Seriya “Pratsi Zhytomyr'skoho naukovy–krayeznavchoho tovarystva doslidnykiv Volyni / vidpovidal'nyy red. M. Yu. Kostrytsya. – Zhytomyr, 1998. – T. 18. – S. 47–49.
10. Pravda istoriyi: diyal'nist' yevreys'koyi kul'turno–prosvitnyts'koyi orhanizatsiyi “Kul'turna Liha” u Kyievi (1918–1925) : Zb. dokumentiv i materialiv / Ukl. M. O. Rybakov. – K. : Kyu, 2001.
11. Khyterer V. Evreyskoe obrazovanye v Ukraynskoj narodnoy respublyke (1917–1920 hh.) / V. Khyterer // Vestnyk evreyskoho unyversyteta v Moskve. – 1996. – № 3 (13). – S. 147–162.

Dozsenko V. O., Ph.D., Associate Professor of Theory and History of State and Law, National University of STS of Ukraine (Ukraine, Irpin), dozenkov@ukr.net

The history of Jewish culture–elucidative organization “The Kul'tur–Liga”

In the article the history of Jewish culture–elucidative organization “The Kul'tur–Liga” is analyzed on the basis of the archived documents, publications in magazines and monographs, it operated on Ukraine territory in 1918–1925 years. The basic historical stages of The Kul'tur–Liga activity is lighting up and the

comparative analysis of its structure, financing, basic directions of influence on Jewish society of Ukraine is carried out. The community “Kul'tur–Liga” for years of its existence had created the network of Jewish educational establishments of new type, analogues of which it did not exist in the Russian empire: Jewish Society Schools, Jewish Teaching Seminary and Jewish Folk University, in Kyiv. At the beginning of 1920th the gradual reattaching of cultural–and–art and educational establishments of “the Kul'tur–Liga” to Communist Party organs took place with closing of most counter–revolutionary and clerical ones.

Keywords: jewries, Culture–elucidative Society, Kul'tur–Liga, Communist Party organs, Jewish education.

Доценко В. О., кандидат исторических наук, доцент, доцент кафедры теории и истории государства и права, Национальный университет ГНС Украины (Украина, Ирпень), dozenkov@ukr.net

История Еврейской культурно–просветительской организации Культур–Лига

На основе анализа архивных документов, публикаций в периодических изданиях и монографий анализируется история еврейской культурно–просветительской организации Культур–Лига, которая действовала на территории Украины в 1918–1925 годах. Показываются основные исторические этапы деятельности Культур–Лиги и осуществляется компаративный анализ ее структуры, финансирования, основных направлений влияния на еврейскую громаду Украины. Общество Культур–Лига за время своего существования создало сеть еврейских учебных пунктов нового типа, аналогов которым не существовало в Российской империи: светские еврейские школы, Еврейскую учительскую семинарию и Еврейский народный университет в Киеве. В начале 1920–х годов состоялось поэтапное переподчинение культурно–художественных и образовательных учреждений Культур–Лиги компартийным органам с закрытием наиболее контрреволюционных и клерикальных.

Ключевые слова: евреи, культурно–художественное общество, Культур–Лига, компартийные органы, еврейское образование.

* * *

UOT 94(3)

Alizadeh R.,
PHD student of Baku State University
(Azerbaijan, Baku), rus_rahimli@yahoo.com

THE RISE OF THE URARTIAN KINGDOM NEW REVISITED

The Urartian kingdom was founded in the first half of the IX century BC during the war with Assyria. Changing this country into one of the powerful countries of the Near East was closely connected with some circumstances. One of these circumstances was ethnically uniqueness. Local tribes gathered together against the foreign invaders. Assyria was faced with great danger in the North with the foundation of powerful Urartian kingdom. The head of the Urartian ruling dynasty Sarduri I made some changings in order to make this country rise. The main of these changings was establishment of powerful army and strong fortress Tushpa. Ishpuini's religious reforms played an important role in the formation of Urartian ethosphere.

Keywords: Urartu, Assyria, Arame, Sarduri I, Shalmaneser III.

(стаття друкується мовою оригіналу)

The Urartian kingdom was founded in the first half of the IX century BC in Eastern Anatolia. After foundation it be came to play the main political role in military history of the Near East. The main purpose of this article is to show the relationships with Assyria and the head aspects how this kingdom rise.

The name Urartu was first met in 1274 BC in Assyrian king Shalmaneser's I (1274–1245 BC) inscriptions as “Uruatri” (Highland). But Urartians themselves used it as “Biaini” (or “Bianili”). In Hebrew's resources this name was used as “rrt”, then the mistaken use of this name “Ararat” appeared [1, p. 317; 2, p. 27]. From the secondary half of VI century BC Anatolian political life was changed due to the wideness of Achaemenid Persian Empire to the West. Begining from this period of time Indo–European linguistic people – Armenians began to play the main role in Urartian historical lands and government. Let me remark that the first sign to these facts was shown in Hecataeus of Miletus (c. 525 BC) and Darius the Great's Bisutun (c. 520 BC) inscriptions [2, p. 201; 3, p. 26].